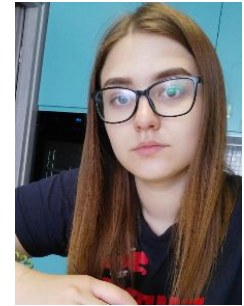

ДОМІНАНТИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ковальчук Л. І., здобувачка вищої освіти спеціальності
275 «Транспортні технології (за видами)»

Керівник: канд. техн. наук, доцент Фірман Ю. П.

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

В сучасних умовах демонополізації зовнішньоекономічної діяльності, підприємство є основною ланкою зовнішньоекономічного комплексу країни. Відповідно до чинного законодавства підприємство – це самостійний господарюючий суб'єкт, створений в певному порядку для виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг з метою задоволення суспільних потреб і отримання прибутку. Згідно із законодавством підприємство має право самостійно визначати форми, методи і обсяги роботи на зовнішньому ринку, а також повністю несе відповідальність за результати своєї діяльності.

У зв'язку з цим підприємства гостро потребують налагодження власної ефективної системи управління зовнішньоторговельною діяльністю, яка була б адекватна сучасним вимогам і умовам, враховувала динаміку кон'юнктури міжнародного і внутрішнього ринків, ґрунтувалася на принципах адаптивності і забезпечувала достатню гнучкість і швидкодію в прийнятті рішень.

Для систематизації та аналізу зовнішньоторговельної діяльності виробничо-економічних систем, що функціонують в ринкових, тобто в постійно змінних умовах, реалізації цілей свого існування і розвитку, доцільно виділити визначальні складові (домінанти), що впливають на систему зовнішньоторговельної діяльності підприємств.

Домінанти зовнішньоторговельної діяльності підприємства визначаються, перш за все стратегічними і тактичними цілями функціонування підприємства, які в окремо взяті періоди часу найчастіше не збігаються. Так як стратегічна мета створення і підтримки конкурентної переваги, зростання прибутку і забезпечення необхідних доходів для тих, хто купує акції підприємства, як правило, далеко не збігається, наприклад, з тактичною метою забезпечення необхідного рівня продажів на певному ринку або завоювання певної ніші ринку, то і домінанти системи зовнішньоторговельної діяльності підприємства, вимагають поділу на стратегічні і тактичні.

Стратегічні домінанти – це складові, які визначають вплив на систему зовнішньоторговельної діяльності підприємства при реалізації стратегічних цілей його функціонування, а тактичні домінанти – це основні складові, які визначають вплив на систему зовнішньоторговельної діяльності підприємства при реалізації тактичних цілей його функціонування. Таким чином, стратегічні домінанти впливають на досягнення довгострокових цілей зовнішньоторговельної діяльності підприємства, а тактичні – короткострокових цілей. У свою чергу, стратегічні і тактичні домінанти зовнішньоторговельної діяльності визначаються впливом як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, що впливають на функціонування підприємства.

Основною особливістю цих факторів є їх інваріантність по відношенню до стратегічної і тактичної діяльності підприємства. Порушення інваріантності, тобто надання впливу на структуру і ступінь впливу зовнішніх факторів пов'язані з величезними витратами підприємства і під силу тільки потужним виробничо-економічним системам, підтримуваним протекціоністською політикою держави. Тому при побудові системи управління зовнішньоторговельною діяльністю підприємства, зовнішні чинники слід вважати умовно інваріантними по відношенню до діяльності підприємства, припускаючи, що їх необхідно знати, аналізувати і враховувати при прийнятті рішень.